

A 0,84 ha alapterületű lelőhelyen három régészeti korszak jelenségeit észleltük, az ásatás során 18 objektumot különítettünk el, melyek közül 9 változó méretű objektum a neolitikum (AVK) időszakára keltezhető. A neolitikum gödrökből obszidián, állatcsont, orsókarika és rengeteg változatos kerámia került napvilágra. A lelőhely K-i részén három szarmata, közepes méretű, mélységű méhkas alakú gödröt dokumentáltunk. A lelőhely közepén egy Árpád-kori szabadtéri kemence került elő. Patkó alakú, kb. 50×80 cm nagyságú, a palástja 10 cm magasan megmaradt, szája É-ra nézett. Hamus gödre ovális alakú, közepes méretű és K-i részénél a kemence szája előtt kerek, közepesen mély cölöplyukat észleltünk.

KOLOZSI BARBARA

282. Polgár, Piócási-dűlő

(Hajdú-Bihar megye) U

2006. július 6. és október 31. között régészeti kutatást végeztünk beruházást megelőzően. A lelőhely Polgár városától DK-re, az M3-as autópálya polgári leosztójának és a 35. sz. főút csomópontjának kereszteződésétől D-re terül el. A 2006. július 6-án megnyitott É-D-i irányú szelvényben sikerült pontosan rögzítenünk a lelőhely ÉNy-i, Ny-i kiterjedését. A 11 664 m²-es területnek csak a D-i részét nem tudtuk idő hiányában feltárni. A lelőhelyen a középső neolitikum (AVK) telepmaradványai (126 objektum) mellett egy újkori, ÉK-DNy-i árok került elő. Összesen 91 gödröt, 2 cölöpszerkezetű házat, 36 cölöplyukat, 3 kutat és 8 sírt bontottunk ki. A gödrök között fele-fele arányban találtunk nagyméretű, mélyebb, eredetileg agyaggyerő, később hulladékártató gödröket – elsősorban a cölöpszerkezetű házak mellett –, illetve kisebb kerek, néha méhkas alakú tárológödröket. Az egyik ilyen típusú gödör valószínűleg egy csonteszközkészítő műhely lehetett: egy ép és egy töredékes őrlőkövet, egy csiszolókö-töredéket, csiszolt és félig megmunkált állatcsontokat (elsősorban bordákat) találtunk. Több gödörből került elő ép, különböző formájú edény (tál, korsó stb.), valamint nagyméretű, eredetileg ép tárolóedény.

Az eddig feltárt terület legfontosabb régészeti jelensége a két, egymástól kb. 20 m-re található, ÉNy-DK-i irányítású, nagyméretű, téglalap alakú, cölöpszerkezetes ház. Az északabbra található épület 14,5×5 m-es nagyságú, a délebbi 12,4×4,7 m alapterületű, amihez K-ről egy 5 cölöplyukból álló kiegészítő építmény (funkcióját tekintve szélvédő vagy karám) csatlakozott. A házakat nagyméretű ún. hosszúgödrök kísérték, de két kutat és több sírt is feltártunk a közelükben. A 92. sz. objektumtól (ház) K-re két gödörben csak 1-1 tárolóedény került elő, töredékes állapotban. Ezekről D-re 3 felnőtt vázát bontottuk ki. A 8 sír közül 5 felnőtt, 1 gyerek és 2 csecsemő maradványait azonosítottuk. Mellékletként az egyik felnőtt mellé egy kis edénykét helyeztek el. Néhány gödörből nagy mennyiségű patics került elő, viszont nagyon kevés állatcsontot találtunk.

Munkatársak: Szabó László régész, Bényei Zsolt, Faur Zoltán technikusok, Papp Enikő, Volosinovszki György rajzolók.

DANI JÁNOS – NAGY EMESE GYÖNGYVÉR

283. Pomáz, Holdvilág-árok (MRT 13/1 k. 23/17 lh.)

(Pest megye) Ró, Kk

2006 kora nyarán és kora őszén háromszor kéthetes időszakban folytattuk hitelesítő ásatásunkat a Holdvilág-árokban. Az elmúlt négy év két kutatóárkának mélyítését, kiszélesítését végeztük, kizárólag az „S” szelvényben. A Nagyszikla alatti részen, az 1981. évi ásatás területétől balra, a Sashegyi-féle „G” szikla és a Nagyszikla közötti területen folytattuk a 2003-ban megkezdett feltárást. A falak lépcsőzetes szerkezete, az előkerült hatalmas faragott kváderkövek alapján, valamint a 2004-ben talált római kori edénytöredékek szerint szinte bizonyossá vált, hogy az 1,20–1,50 m-nél mélyebb területek egy római kori kőfejtőnek az emlékei. Az ez évi ásatás egyik legfontosabb eseménye a hatalmas „G” szikla eltávolítása volt. 2006-ban sem sikerült a Nagyszikla alatti térségben, a „G” szikla környékén a 4 illetve 6 m mély kutatóárkainak kiszélesítésével sem mindenütt elérni az alapsziklát. A „G” szikla alatti terület metszetalában kb. D-i irányba lejtő a „0” ponttól 3–4 m mélységben egy pregnánsan jelentkező talajréteget sikerült megfigyelnünk, mely erősen elütött az alatta lévő apróra tört, enyhén zöldes bányakő törmeléktől. Közel 7 m mélységben a faragott perem alatti megmunkált sziklafelület alján egy korrodált vaséket találtunk, valamint igen jó állapotban megőrződött vésésnyomokat figyeltünk meg. A „G” szikla előtti térségből idén is előkerült egy szarvasmarha törött, hiányos koponyája, illetve néhány végtagsontja.

Munkatársak: Sima Gábor, Horváth Frigyes, Sczuka Attila, Grócz Zsolt és Szörényi Levente.

REPISZKY TAMÁS

284. Rajka határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, B, Ró, Kk, Kú, Ú

2006. májusban terepbejárást végeztem a település határába tervezett szélerőműpark által érintett területeken.

Hosszú-szántók V.: A vasút Ny-i oldalán egy markáns, ÉNy-DK-i irányban hosszan elnyúló kiemelkedés felszínén és az attól K-re eső mélyebb területen szórványosan római kori (és újkori) kerámiatöredékeket gyűjtöttem. A lelőhely már korábban is ismert volt.

Puszták-dűlő: Az I. sz. lelőhely az M15 gyorsforgalmi út és a vasút között, egy nagyobb erdőterülettől D-re helyezkedik el. A területen egy nagyjából É-D-i irányú széles folyómeder feltöltődött maradványa húzódik. A hajdani medertől K-re magasodó partoldalon szép számmal kerültek elő kora újkori, újkori edénytöredé-

kek, valamint néhány darab római kori és java középkori cseréptöredék. A lelőhely É-i irányú kiterjedése az ott elterülő akácerdő miatt bizonytalan.

A Puszták-dűlő területén közel a bezenyei határhoz egy nagyméretű, ovális alakú halomsír található, melyet a korábbi kutatások kora bronzkorinak határoztak meg (III. lh.). A halom jelen állapotában mintegy 1,5 méternyire emelkedik ki környezetéből, átmérője a hosszabbik oldalon 70–80, a rövidebbik oldalon 50–60 m. A halom területe mezőgazdasági művelés alatt áll. Felszínén őskori kerámiatöredékeket gyűjtöttem.

Az iménti halomtól Ny-ra, egy feltöltődött Duna-ág Ny-i magaspartján római kori, késő középkori és kora újkori cseréptöredékeket gyűjtöttem (II. lh.). A felszíni telepnyom mintegy 300 m hosszúságban követi a meder vonalát.

A Rétárok-csatornától K-re elterülő szántóföldön a burjánzó búzavetés ellenére számos római kori cseréptöredéket találtam. A kerámiák mellett kisebb-nagyobb kő-, és tégladarabok heverték a felszínen, melyek talán egy villaépületre utalnak. A lelőhelyet (V. lh.) kétfelé vágja egy megközelítően É-D-i irányú feltöltődött folyómeder (hajdani Duna-ág). Szórványosan az egykori mederfenékről is kerültek elő leletek. Észak felé egy itt húzódó dűlőútig gyűjtöttem töredékeket. A dűlőúttól É-ra a növényzet miatt nem sikerült megállapítani a lelőhely É-i szélét, szinte bizonyos azonban, hogy a dűlőúttól É-ra is kiterjed.

Rétárok-csatorna K-i oldala: Az előző lelőhelytől DNY-ra, közvetlenül a Rétárok-csatorna mellett szórványosan római kori és kora újkori–újkori kerámiatöredékek kerültek elő.

TAKÁCS KÁROLY

285. Rábacsécsény határa

(Győr–Moson–Sopron megye) R, B, V, Ró, Á, Kk
2006. márciusban terepbejárást végeztem Rábacsécsény területén.

Farkas-domb: A Mérgesről a Holt-Rábán keresztül egyenesen Rábacsécsény felé vezető földút É-i oldalán markáns kiemelkedés hívja fel magára a figyelmet. A laza homoktalajú domb felszínén késő bronzkori (halomsíros?) edények töredékeit és Árpád-kori cseréptöredékeket találtam, nem nagy számban.

Fudi-pusztá II. (Horvát): A már korábban is ismert lelőhely a település határának É-i részén, Fudi-pusztától Ny-ra, egy É-D-i irányban elnyúló markáns kiemelkedésen helyezkedik el. A dombot vízenyős mélyedések, illetve egykori Rába-erek veszik körbe, melyek egykor szigetté tették. A terepbejárást során talált edénytöredékek többsége a középső bronzkorba (mészbetétes kultúra) sorolható. A bronzkori leletek mellett előkerült néhány rézkori cseréptöredék, valamint egy nagyobb kovakődarab (magkő). A korábbi kutatás lényegében csak a kiemelkedés É-i, legmagasabb részére lokalizálta a telepnyomot, kiderült azonban, hogy az őskori

települések nyomai a terjedelmes dombvonulat teljes területén megtalálhatók: kiterjednek a Fudi-pusztá felé vezető dűlőúttól D-re egészen az ott kanyargó érmeder széléig.

Kepés-Oldal-dűlő I.: A lelőhely a Szent Imre út folytatásában a községből kivezető széles dűlőút K-i oldalán, egy az út mentén ÉNy–DK-i irányban elnyújtott, jelentékeny magasságú domb területén helyezkedik el. A kiemelkedést K-ról egy É felé húzódó széles medermaradvány (valószínűleg ősi Rába-medér) szegélyezi, s választja el egy vele párhuzamos dombvonulattól. A laza homoktalajú kiemelkedés felszínén nagy számban találtam római kori edénytöredékeket. A cseréptöredékek mellett egy fenőkötőredék és néhány őskori cserépdarab is előkerült. A leletek Ny-on a dűlőút, K-en az említett meder széléig mutatkoztak, É felé fokozatosan fogyott a számuk.

Kepés-Oldal-dűlő II.: Az imént említett száraz meder K-i oldalán hasonló magasságú, de jóval nagyobb területű dombvonulaton ugyancsak római telepnyomok kerültek elő. A római anyag mellett szórványosan találtam őskori és Árpád-kori kerámiatöredékeket, valamint kovaszilánkokat. Míg a római kori anyag a lelőhely teljes területén megfigyelhető volt, addig az őskor (jellegtelen oldaltöredékek formájában) az É-i részen, az Árpád-kor pedig a déli részen került elő, ez utóbbiak zömében a Rózsa utcához közelebb eső parcellákon. Déli irányban a településnyomok minden valószínűség szerint kiterjednek a község belterületére is. K-i irányban a lelőhely elnyúlik a dombvonulat melletti alacsony, lapályos részre. Az L alakú lelőhely teljes hosszúsága eléri a 800 m-t.

Megyeri-rétek: A lelőhely a település határának É-i részén, egy keskeny, ÉK–DNY-i irányban hosszan elnyúló homokdombon helyezkedik el. A kiemelkedés felszínén római kori, késő bronzkori, és Árpád-kori cseréptöredékeket gyűjtöttem. A leletek a domb egész területén egyenletesen, de nem nagy intenzitással jelentkeztek, nagyjából 10 méterenként találtam egy töredéket. A laza homoktalajú kiemelkedés K felé meredeken szakad alá a Nagy-tónak nevezett vízenyős mélyedés irányába. A dombvonulat K-i oldala a talaj lazasága, a meredekség és az intenzív művelés miatt ki van téve az erózió veszélyének. A talaj lesodródására utalnak a domb lábánál (talán már az egykori vízszint alatt) talált római cseréptöredékek.

Öreg-erdő II.: A korábbi kutatásokból már ismert őskori telepnyom a Rábacsécsényt Enesével összekötő közút melletti markáns kiemelkedésen található. A domb felszínén viszonylag nagy számban találtam őskori leleteket, zömében kisebb, atipikus és erősen kopott oldaltöredékeket. A lelőhely É felé kiterjed a Rózsápusztá felé vezető széles földúton túli területre, bár itt már csak elszórtan találtam cserepeket. Déli irányban a lelőhely átnyúlik az aszfaltúton, azon túl mintegy 100 m-es sávban találtam leleteket.

Tálos (Kerek-domb): A mérgesi Holt-Rába bal partján a községből Rábacsécsény felé vezető út mellett, egy